TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. gruodžio 18 d.*

Byloje C-384/07

dėl 2007 m. liepos 31 d. *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2007 m. rugpjūčio 13 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Wienstrom GmbH

prieš

Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, L. Bay Larsen (pranešėjas) ir C. Toader,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. spalio 23 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Wienstrom GmbH*, atstovaujamos advokato H. R. Laurer,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos K. Gross ir B. Martenczuk,

— ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos B. Alterskjær, N. Fenger bei L. Young,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su EB 88 straipsnio 3 dalies paskutinio sakinio aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Wienstrom GmbH* (toliau – *Wienstrom*) ir *Bundesminister für Wirtschaft und Arbeit* (federalinis ūkio ir darbo ministras, toliau – institucija atsakovė) dėl *Wienstrom* pagal Įstatymą dėl ekologiškos elektros energijos (*Ökostromgesetz*, toliau – ÖG) teiktinos pagalbos dydžio.

Teisinis pagrindas

Pagalbos priemonė

3 ÖG reglamentuoja paramą kogeneracinėms jėgainėms Austrijoje.

4 Pirmoji ÖG redakcija (BGBl. I, 149/2002, toliau – senoji ÖG redakcija) įsigaliojo 2003 m. sausio 1 dieną. 2006 m. spalio 2 d. ji buvo pakeista naująja ÖG redakcija (BGBl. I, 105/2006, toliau – naujoji ÖG redakcija).

5 Siekiant paremti elektros energijos gamybą kogeneracinėse jėgainėse, pagal tam tikras sąlygas atlyginamos gamybai palaikyti reikalingos išlaidos. Senojoje ÖG redakcijoje buvo nustatyta, kad už 2003 ir 2004 m. šios paramos dydis sudaro 1,5 cento už kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos kWh. Nuo 2005 m., vadovaudamasi atitinkamomis senosios ÖG redakcijos nuostatomis, šį dydį nustato institucija atsakovė, kuri, atlikusi patikrinimą, gali jį pakeisti.

6 Per pagrindinėje byloje aptariamus metus priemonė buvo finansuojama taikant vienodą priedą už galutiniams vartotojams patiektą elektros energijos kiekį, neatsižvelgiant į jų faktinį kogeneracijos būdu pagamintos elektros energijos suvartojimą. Šis priedas buvo perduodamas *Energie-Control GmbH* – viešajai įstaigai, atsakingai už paramos išmokėjimą kogeneracinėms jėgainėms.

7 Naujosios ÖG redakcijos 30 d straipsniu buvo padaryti šios priemonės pakeitimai, taikomi atgaline data.

8 Jame numatyta, kad už laikotarpį nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d. elektros energijos pardavėjai, kurie importuoja vadinamąją „žaliąją“ arba kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją ir ją parduoda galutiniams nacionaliniams vartotojams, ir galutiniai vartotojai, kurie šią elektros energijos rūšį importuoja savo poreikiams, turi teisę prašyti, kad būtų sugrąžinta pagalbos suma už iš mažųjų

hidroelektrinių gaunamą elektros energiją ar kitokią ekologišką elektros energiją arba būtų sugrąžintas priedas už kogeneracinėse jėgainėse kogeneracijos būdu pagamintą elektros energiją.

Komisijos sprendimas

9 2003 m. pasikeitusi su Austrijos valdžios institucijomis laiškais, Europos Bendrijų Komisija kogeneracinėms jėgainėms skirtas priemones įregistravo numeriu NN 162/B/2003 kaip pagalbą, apie kurią nebuvo pranešta. Austrijos Respublika pranešė Komisijai apie pakeitimus, numatytus naujojoje ÖG redakcijoje. Šis pranešimas buvo įregistruotas numeriu N 317/B/2006.

10 2006 m. liepos 4 d. Sprendimu C(2006) 2964 galutinis (OL C 221, p. 9, toliau – Komisijos sprendimas) Komisija nusprendė nepateikti prieštaravimų. Ji nusprendė, kad Bendrijos rekomendacijas dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (OL C 37, 2001, p. 3) atitinkanti pagalba pagal EB 87 straipsnio 3 dalies c punktą buvo suderinama su bendrąja rinka. Jos nuomone, naujojoje ÖG redakcijoje padaryti pakeitimai buvo tinkama priemonė neutralizuoti poveikį, dėl kurio gali atsirasti diskriminacija importuojamos elektros energijos atžvilgiu.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 *Wienstrom* Vienoje eksploatuoja kelias kogeneracines jėgaines. Ji gauna paramą pagal ÖG.

12 Ji ginčija du – 2004 m. spalio 11 d. ir 2006 m. gruodžio 7 d. – institucijos atsakovės sprendimus (atitinkamai toliau – pirmasis ginčijamas sprendimas ir antrasis ginčijamas sprendimas).

13 Pirmuoju ginčijamu sprendimu *Wienstrom* už 2003 m. buvo suteikta 37 335 602,20 EUR dydžio parama už tris kogeneracines jėgaines. Kadangi avansu buvo sumokėta 44 551 514,75 EUR suma, šiame sprendime numatyta, kad minėta bendrovė turi grąžinti 7 215 912,55 EUR skirtumą.

14 Antrasis ginčijamas sprendimas susijęs su parama *Wienstrom* už 2005 m. už modernizuotą kogeneracinę jėgainę. Prieš jį buvo priimtas 2006 m. kovo 8 d. Sprendimas, kuriame nustatytas preliminarus teikiamos pagalbos dydis ir kuriuo remiantis 2006 m. kovo 14 d. sumokėtas 5 408 159 EUR avansas. Antrajame

ginčijamame sprendime nustatytas galutinis 5 688 703,47 EUR teikiamos paramos dydis ir, atsižvelgiant į jau sumokėtą avansą, nurodoma sumokėti 280 544,47 EUR likutį. *Wienstrom* teigia, kad turi būti sumokėta 8 487 228,00 EUR suma.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad Komisijos sprendimas susijęs tik su naująja ÖG redakcija, o dėl senosios ÖG redakcijos joks aiškus neigiamas sprendimas nebuvo priimtas.

16 Jis pastebi, kad pirmuoju ginčijamu sprendimu pagalba įgyvendinama prieš Komisijai priimant sprendimą.

17 Jis mano, kad antrasis ginčijamas sprendimas, priimtas po Komisijos sprendimo, susijęs su pagalbos priemonės įgyvendinimu, bet ją imta įgyvendinti anksčiau, įsigaliojus senajai ÖG redakcijai, pagal kurią Austrijos Respublika įsipareigojo suteikti nagrinėjamą pagalbą už 2005 metus.

18 Atsižvelgdamas visų pirma į 2003 m. spalio 21 d. Sprendimą *Van Calster ir kt.* (C-261/01 ir C-262/01, Rink. p. I-12249), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia dėl EB 88 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje nustatyto įgyvendinimo draudimo taikymo apimties jam pateiktoje nagrinėti byloje.

19 Šiomis aplinkybėmis jis nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal EB 88 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį reikalaujama, kad nacionalinis teismas uždraustų pagal nacionalinę teisę iš principo turinčiam teisę gauti pagalbą gavėjui toliau teikti pagalbą remdamasis šioje nuostatoje nurodytu įgyvendinimo draudimu, nors, viena vertus, Komisija ir apgailestauja, kad apie pagalbą nebuvo pranešta, tačiau nepriėmė nei neigiamo sprendimo 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, (nustatančio išsamias (EB 88) straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1)), 4 straipsnio 2 dalies prasme, nei priemonės šio reglamento 14 straipsnio prasme, ir, kita vertus, remiantis dokumentais negalima teigti, kad buvo pažeistos trečiųjų asmenų teisės?

2. Ar EB 88 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas įgyvendinimo draudimas draudžia taikyti nacionalinio įstatymo nuostatą, jeigu šis taikymas paremtas nauja šio įstatymo redakcija, dėl kurios Komisija nustatė, kad priemonė suderinama su bendrąja rinka, nors, viena vertus, nagrinėjama priemonė susijusi su laikotarpiais, buvusiais prieš įsigaliojant šiai naujajai redakcijai, ir pripažinimui suderinama su bendrąja rinka reikšmingos nuostatos tam laikotarpiui dar nebuvo taikomos, ir, kita vertus, remiantis dokumentais negalima teigti, kad buvo pažeistos trečiųjų asmenų teisės?“

Dėl prejudicinių klausimų

20 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad Komisijos sprendimas susijęs ne tik su naująja ÖG redakcija. Šis sprendimas apima abi ÖG redakcijas, nes Komisijos vertinimas paremtas ÖG su tyrimo atlikimo dieną galiojusiais pakeitimais. Iš tiesų skiltyje „Dalykas“ ji aiškiai nurodo dvi procedūras: NN 162/B/2003 ir N 317/B/2006. Be to, 7 punkte ji nurodo, kad pateikiamas aprašymas ir vertinimas paremtas taisyklėmis, galiojusiomis nuo 2003 m. sausio 1 d., ir taisyklėmis, taikomomis įsigaliojus naujajam įstatymui. Taip pat

pranešime Oficialiajame leidinyje 2003 m. sausio 1 d. nurodyta kaip pagalbos priemonės, dėl kurios nepateikta prieštaravimų, galiojimo pradžios data.

21 Taip pat reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje siekiama nustatyti, kokio dydžio pagalba pagal nagrinėjamą pagalbos priemonę faktiškai teiktina už du aptariamus laikotarpius.

22 Pagaliau reikia pastebėti, kad nors pirmasis iš dviejų pagrindinėje byloje ginčijamų sprendimų yra ankstesnis už Komisijos sprendimą, o antrasis – vėlesnis, abu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai susiję su ta pačia teisine situacija, t. y. abiem atvejais su įgyvendinimu prieš Komisijai priimant teigiamą sprendimą. Iš tikrųjų antrasis ginčijamas sprendimas priimtas po to, kai 2006 m. kovo 8 d. Austrijos valdžios institucijos priėmė sprendimą, kuriuo, preliminariai jame nustačius, kokio dydžio pagalba teiktina, ir nurodžius sumokėti avansą, pagalbos priemonę imta įgyvendinti prieš Komisijai priimant sprendimą.

23 Atsižvelgiant į šias preliminarias išvadas ir pastabas, abu prejudicinius klausimus reikia nagrinėti kartu.

24 Šiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar tokiomis aplinkybėmis, kokios yra pagrindinėje byloje, EB 88 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje įtvirtintas draudimas įgyvendinti valstybės pagalbą įpareigoja nacionalinį teismą atmesti valstybės pagalbos gavėjo ieškinį dėl pagalbos sumos, mokėtinos už laikotarpį, buvusį prieš Komisijai priimant sprendimą pripažinti šią pagalbą suderinama su bendrąja rinka.

25 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Komisijai priėmus teigiamą sprendimą nelieka išankstinio įgyvendinimo draudimo.

26 Kai apie numatomą pagalbą tinkamai pranešama Komisijai ir ji neįgyvendinama prieš priimant minėtą sprendimą, ją galima įgyvendinti nuo tokio sprendimo priėmimo dienos, prireikus nurodant ankstesnį laikotarpį, kuriam taikoma suderinama (su bendrąja rinka) pripažinta priemonė.

27 Kai pagalba jos gavėjui suteikiama nesilaikant EB 88 straipsnio 3 dalies paskutinio sakinio, kitas ūkio subjektas gali nacionalinio teismo prašyti priimti sprendimą dėl įgyvendinimo priemonių teisėtumo ir suteiktos finansinės paramos sugrąžinimo net tuo atveju, kai Komisija priima teigiamą sprendimą.

28 Iš 2008 m. vasario 12 d. Sprendimo *CELF ir ministre de la Culture et de la Communication* (C-199/06, Rink. p. I-469, 46 punktas, toliau – sprendimas *CELF*) matyti, kad tokiu atveju Bendrijos teisė numato, jog nacionalinis teismas turi imtis tinkamų, veiksmingai neteisėtumo padarinius ištaisančių priemonių, tačiau, net ir nesant ypatingų aplinkybių, ji nenumato nacionalinio teismo pareigos nurodyti visiškai sugrąžinti neteisėtą pagalbą.

29 Tokiu atveju nacionalinis teismas pagal Bendrijos teisę turi priteisti iš pagalbos gavėjo palūkanas už neteisėtumo laikotarpį. Pagal nacionalinę teisę jis prireikus, be to, dar gali nurodyti grąžinti neteisėtą pagalbą, nepažeidžiant valstybės narės teisės vėliau ją

įgyvendinti iš naujo. Jis taip pat gali tenkinti reikalavimus atlyginti dėl neteisėtos pagalbos patirtą žalą (sprendimo *CELF* 52 ir 53 punktai).

30 Taigi, jeigu po to, kai buvo neteisėtai įgyvendinta pagalba, Komisija priima teigiamą sprendimą, Bendrijos teisė nedraudžia pagalbos gavėjui, viena vertus, reikalauti, kad būtų išmokėta ateityje teiktinos pagalbos suma ir, kita vertus, nesugrąžinti prieš priimant teigiamą sprendimą suteiktos pagalbos, atsižvelgiant į pasekmes, galinčias kilti dėl per anksti neteisėtai suteiktos pagalbos sprendime *CELF* nustatytomis sąlygomis.

31 Kriterijus, kuris nulemia, kad už laikotarpį, buvusį prieš priimant teigiamą sprendimą, pagalbos gavėjas gali gauti pagalbą arba nesugrąžinti jau suteiktos pagalbos, yra Komisijos išvada, kad pagalba suderinama su bendrąja rinka.

32 Todėl Bendrijos teisė nedraudžia nacionaliniam teismui priimti sprendimo tokioje, kokia yra pagrindinė, byloje, kur kyla ginčas tarp pagalbos gavėjo ir nacionalinių valdžios institucijų dėl teiktinos pagalbos dydžio, o ne dėl pačios pagalbos.

33 Nacionalinio teismo priimtu sprendimu išsprendžiamas ginčas, tokį atvejį prilyginant atvejui, nagrinėtam sprendime *CELF*, kuriame pagalba buvo per anksti įgyvendinta, o jos dydis neginčijamas.

34 Taip pat jis leidžia taikyti minėtame sprendime nustatytus principus aiškinant EB 88 straipsnio 3 dalies paskutinį sakinį.

35 Ši analizė atitinka minėtą sprendimą *Van Calster ir kt.*, dėl kurio taikymo apimties kyla abejonių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

36 Minėtas sprendimas susijęs ne su pagalbos gavėjų, bet su ūkio subjektų, kurie atgaline data įpareigojami mokėti įmokas, skirtas būtent finansuoti pagalbos schemą ir todėl laikomas jos sudėtine dalimi, situacija. Pagrindinėse bylose, dėl kurių priimtas minėtas sprendimas, įmokos buvo mokamos pagal ankstesnę, pripažintą nesuderinama su (bendrąja rinka) pagalbos schemą, prieš Komisijai priimant teigiamą sprendimą dėl šią schemą pakeičiančios naujos pagalbos schemos, pagal kurią įmokos turėjo būti mokamos atgaline data, o įgyvendinant ankstesnę pagalbos schemą faktiškai sumokėtos įmokos buvo įskaitomos kaip šios įmokos.

37 Minėtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios yra pagrindinėse bylose, EB sutarties 93 straipsnio 3 dalis (dabar –

EB 88 straipsnio 3 dalis) draudžia reikalauti įmokų, nustatytų atgaline data, už laikotarpį, buvusį prieš Komisijai priimant teigiamą sprendimą.

38 Taigi Teisingumo Teismas tik nusprendė, kad panaikinti pagalbos priemonės įgyvendinimo neteisėtumą trečiojo asmens, kuriam tenka finansinė našta prieš Komisijai priimant teigiamą sprendimą, atžvilgiu galima tik sugrąžinant dėl šios naštos sumokėtą sumą.

39 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios yra pagrindinėje byloje, EB 88 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje įtvirtintas draudimas įgyvendinti valstybės pagalbą neįpareigoja nacionalinio teismo atmesti valstybės pagalbos gavėjo ieškinio dėl pagalbos sumos, mokėtinos už laikotarpį, buvusį prieš Komisijai priimant sprendimą pripažinti šią pagalbą suderinama su bendrąja rinka.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Tokiomis aplinkybėmis, kokios yra pagrindinėje byloje, EB 88 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje įtvirtintas draudimas įgyvendinti valstybės pagalbą neįpareigoja nacionalinio teismo atmesti valstybės pagalbos gavėjo ieškinio dėl pagalbos sumos, mokėtinos už laikotarpį, buvusį prieš Europos Bendrijų Komisijai priimant sprendimą pripažinti šią pagalbą suderinama su bendrąja rinka.

Parašai.